

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/166/2018
Identifikačné číslo spisu: 8311214108
Dátum vydania rozhodnutia: 27.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Šikuta
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8311214108.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ U., bývajúceho v V., 2/ T., bývajúcej v V., proti žalovaným 1/ J., bývajúcemu v V., 2/ Z. bývajúcej v V., obaja zastúpení JUDr. Júliusom Kvetánom, advokátom so sídlom v Humennom, Jasenovská 11, 3/ K. bývajúcemu v B., o návrhu žalovaných 1/, 2/ na obnovu konania, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 17 C 192/2011, o dovolaní žalovaných 1/, 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 22. novembra 2017 sp. zn. 11 Co 21/2017, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobcom 1/, 2/ a žalovanému 3/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 2. septembra 2016 č. k. 17 C 192/2011-255 návrh žalovaných 1/, 2/ na povolenie obnovy konania vedeného pod sp. zn. 17 C 122/2009 zamietol. Vychádzal zo zistenia, že žalovaní 1/, 2/ v konaní o povolenie obnovy konania v podstate namietali tie isté skutočnosti, ktoré udávali v pôvodnom konaní. Žalovaní 1/, 2/ žiadali, aby súd v konaní o povolenie obnovy konania vykonal dokazovanie, a to výsluchom svedkyne zamestnankyne (Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny) a tiež pripojením spisu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ako aj výsluchom iných svedkov. Žiadali aj lustráciu exekučných a súdnych spisov. Išlo o návrhy na dokazovanie, ktoré boli známe žalovaným 1/, 2/ už v pôvodnom konaní, čo sami aj potvrdili, a ktorých väčšinu vykonanie prevažne navrhovali už v pôvodnom konaní. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že ide o dôkazy, ktoré bolo možné vykonať v pôvodnom konaní. Ďalším dôvodom zamietnutia žaloby o obnovu konania bola skutočnosť, že zo samotného návrhu, ako aj z uvedených tvrdení a výpovedí žalovaných je zrejmé, že návrh na obnovu konania podali po uplynutí trojmesačnej subjektívnej lehoty v zmysle § 403 ods. 1 CSP. Súd prvej inštancie v konaní skúmal len splnenie podmienok na povolenie obnovy konania a nemohol vykonať dôkazy vo veci samej, ako to požadovali žalovaní 1/, 2/.

2. Na odvolanie žalovaných 1/, 2/ Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 22. novembra 2017, sp. zn. 11 Co 21/2017, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Dospel k záveru, že súd

prvej inštancie dostatočne a správne zistil skutočný stav a z neho vyvodil správny právny záver. Dôvodil tým, že dokazovanie, ktoré žalovaní 1/, 2/ navrhli vykonať nebolo dokazovaním, ktoré je potrebné pre rozhodnutie o návrhu na povolenie obnovy konania. Návrhy, ktoré žalovaní 1/, 2/ v tomto smere predniesli, sa týkali dokazovania, ktoré by mohlo byť právne významné v pôvodnom konaní, pričom ako správne konštatuje súd prvej inštancie, prevažnú časť z tohto dokazovania súd v pôvodnom konaní aj vykonal. V odôvodnení rozhodnutia o zamietnutí žaloby o obnovu konania súd prvej inštancie jednoznačne uviedol, ktoré dôkazy už boli v pôvodnom konaní vykonané a uzavrel, že žalovaní 1/, 2/ sa domáhali zopakovania dokazovania, ktoré vlastne už v pôvodnom konaní vykonané bolo. Pre úplnosť dodal, že včasnosť podania návrhu na obnovu konania bolo potrebné posúdiť podľa § 230 OSP (platného a účinného v čase podania návrhu dňa 16. decembra 2011), ktorá okolnosť nič nemení na vecnej správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, keď § 220 ods. 1 OSP stanovilo premlčaciu lehotu troch mesiacov od času, kedy ten, kto obnovu navrhuje, sa dozvedel o dôvode obnovy, alebo od toho času, keď dovolací dôvod mohol uplatniť.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní 1/ a 2/ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Tento nesprávny postup videli v tom, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (v spojitosti s ustanovením § 365 ods. 1 písm. b/ CSP), že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (v spojitosti s ustanovením § 365 ods. 1 písm. d/ CSP), že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (v spojitosti s ustanovením § 365 ods. 1 písm. e/ CSP). Ďalej dôvodil, že súd prvej inštancie odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že v konaní o povolení obnovy konania súd skúma len splnenie podmienok na povolenie obnovy konania a nemôže vykonávať dôkazy, ako to požadovali v tomto konaní žalovaní 1/, 2/. Navrhli napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie, alebo alternatívne zmeniť tak, že návrhu žalovaných 1/, 2/ vyhovie a obnovu konania povolí.

4. Žalobcovia 1/, 2/ ani žalovaný 3/ sa k dovolaniu nevyjadrili.

5. Najvyšší súd (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (1 Cdo 109/2018, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril názor aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 111/2018, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán,

ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 124/2018, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Z obsahu dovolania je zjavné, že žalovaní 1/, 2/ vyvodzujú prípustnosť podaného dovolania z dôvodu z § 420 písm. f/ CSP, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento nesprávny postup videli najmä v tom, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Ďalej v tom, že súd prvej inštancie odôvodnil svoje rozhodnutie tým, že v konaní o povolení obnovy konania súd skúma len splnenie podmienok na povolenie obnovy konania a nemôže vykonávať dôkazy, ako aj že odmietol vykonať dokazovanie výsluchom svedkov a oboznámením spisov úradov.

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

14. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci, to, ako súd viedol spor, znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a marenie možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

15. Dovolací súd zdôrazňuje, že ani podľa predchádzajúcej právnej úpravy nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení strany konania a zakladajúcim prípustnosť dovolania,

nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov či nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Nová právna úprava na samej podstate uvedeného nič nezmenila. Najvyšší súd ešte pripomína, že taktiež už aj podľa predchádzajúcej právnej úpravy súdna prax dospela k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa strane neznemožňuje ani eventuálnym nesprávnym právnym posúdením (R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP (R 24/2017).

16. Dovolací súd po vyhodnotení všetkého vyššie uvedeného dospel k záveru, že dôvody, ktoré dovolatelia uviedli v podanom dovolaní nie sú právne relevantné pre dovolanie postavené na § 420 písm. f/ CSP.

17. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovaných 1/, 2/ nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné. Najvyšší súd preto ich dovolanie v zmysle § 447 písm. c/ CSP ako neprípustné odmietol.

18. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.